

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/151/2015
Identifikačné číslo spisu: 4015200133
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4015200133.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Y. H., nar. XX.XX.XXXX, Y. 7, S. nad F., proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ulica 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX.XX.XXXX, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/24/2015-21 zo dňa 17.03.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/24/2015-21 zo dňa 17.03.2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 19Sd/24/2015-21 zo dňa 17.03.2015 potvrdil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX.XX.XXXX (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu“) o priznaní invalidného dôchodku navrhovateľovi podľa § 70 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) od 07.05.2014 v sume 104,70 eur na základe 60 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou ako vecne správne a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd v prvom rade poukázal na to, že navrhovateľ sa dňa 17.03.2015 nedostavil na pojednávanie aj napriek tomu, že mu predvolanie bolo riadne doručené do vlastných rúk dňa 16.02.2015. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v konaní o odvolaní navrhovateľa proti napadnutému rozhodnutiu odporcu mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žiadosťou zo dňa 07.05.2014 navrhovateľ požiadal o priznanie invalidného dôchodku od 07.05.2011, t. j. tri roky spätne od spísania žiadosti. Za invalidného dôchodcu chcel byť uznaný pre komplex chorôb, z ktorých posudkoví lekári sociálneho poistenia považovali za najzávažnejšiu cukrovku. Predloženými správami z odborných vyšetrení navrhovateľ preukázal, že od roku 2007 je liečený diabetológom na cukrovku II. typu. Z uvedeného dôvodu museli posudkoví lekári sociálneho poistenia posúdiť rozsah závažnosti tejto choroby, dodržiavanie liečebného režimu navrhovateľom a tiež museli posúdiť prípadné komplikácie v jeho zdravotnom stave v súvislosti s touto chorobou. Posúdenie zdravotného stavu navrhovateľa u posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Levice sa uskutočnilo dňa 22.09.2014. Podkladom pre posúdenie zdravotného stavu na účely určenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť boli prepúšťacia správa z hospitalizácie z internej

kliniky Fakultnej nemocnice Nové Zámky zo dňa 19.09.2014 a lekárske vyšetrenia: gastroenterologické zo dňa 02.10.2013 a diabetologické zo dňa 09.12.2013. Zdravotný stav navrhovateľa po podaní odvolania posúdil opätovne posudkový lekár sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne Levice dňa 15.01.2015 s rovnakým posudkovým záverom ako v posudku dňa 22.09.2014 ako aj posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Banskej Bystrici dňa 04.02.2015 zohľadniac novú prepúšťaciu správu z Kliniky vnútorného lekárstva Nové Zámky, kde bol hospitalizovaný od 01.11.2014 do 05.11.2014, novú správu z interného vyšetrenia zo dňa 05.11.2014, diabetologického vyšetrenia zo dňa 24.11.2014 a gastroenterologického vyšetrenia zo dňa 20.11.2014. Dospela k záveru, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je u navrhovateľa 60%. Ďalej krajský súd poukázal na to, že posudkoví lekári mali za preukázané, že len od novembra 2014 je navrhovateľ nastavený na intenzifikovaný inzulínový režim. Dovtedy užíval perorálne antidiabetiká a mal dodržiavať diétu. V nadväznosti na takto určenú a nastavenú liečbu konštatovali, že cukrovka je u neho nedostatočne ovplyvnená z dôvodu jeho zlej spolupráce pri dodržiavaní diabetickej diéty. Z diabetických komplikácií je dokumentovaná diabetická polyneuropatia. Z uvedeného dôvodu mu bola pre túto chorobu určená 50 % miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. V súlade s § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. mu bola pre ostatné choroby určená maximálna 10 %-ná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Napriek tomu, že navrhovateľ chcel byť uznaný za invalidného dôchodcu späť tri roky od spísania žiadosti o invalidný dôchodok, tejto žiadosti nebolo vyhovené z dôvodu, že pre komplikácie cukrovky je nastavený na inzulínový režim len od novembra 2014. Dovtedy navrhovateľ pre existujúce zdravotné problémy nebol v pravidelnej liečbe odborných lekárov a to napriek tomu, že posledných 24 rokov nikde nepracuje, striedavo je nezamestnaný evidovaný/neevidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Levice.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc prehodnotenie rozsudku Krajského súdu v Nitre a vyrieknutie, že postup krajského súdu bol nesprávny, a to v rozsahu rozhodnutia, ktoré sa týka výšky miery jeho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a rozhodnutia o spôsobe určenia jeho invalidného dôchodku. Uviedol, že v čase od 16.03.2015 do 20.03.2015 bol opätovne hospitalizovaný na Klinike vnútorného lekárstva II. VŠ ZaSP sv. Alžbety v Bratislave. O zhoršenom zdravotnom stave doložil prepúšťaciu správu z FNŠP Nové Zámky od MUDr. Veroniky Žilčayovej a lekársku správu z urologickej ambulancie MUDr. Mariána Bernáta z Nových Zámok. Ďalej vysvetlil jeho neprítomnosť na súdnom pojednávaní dňa 17.03.2015, ktorého sa nemohol zúčastniť z dôvodu, že v dňoch od 16.03.2015 do 20.03.2015 bol hospitalizovaný na klinike v Bratislave, čo je zrejme z priloženej prepúšťacej správy.

Krajský súd v Nitre prípisom zo dňa 15.05.2015, doručeným dňa 25.05.2015, odporcovi zaslal odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/24/2015-21 zo dňa 17.03.2015.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj len „ústava“), podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon. Domáhať sa práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy). S právom na súdnu ochranu súvisí právo účastníka konania, aby sa jeho vec prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy). V oblasti uplatňovania a ochrany subjektívnych práv v rámci civilného procesu bol do 30.06.2016 základným právnym predpisom zákon

č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30.06.2016. Tento právny predpis upravuje pravidlá procesného postupu súdu, dodržanie ktorých je garanciou naplnenia základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) vrátane práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy).

Ustanovenie § 209a ods. 1 O.s.p. ukladá súdu prvého stupňa povinnosť doručiť ostatným účastníkom konania odvolanie smerujúce proti rozhodnutiu vo veci samej spolu s výzvou poskytujúcou možnosť ostatným účastníkom vyjadriť sa k odvolaniu v stanovenej lehote. Aj napriek tomu, že ostatní účastníci konania majú možnosť a nie povinnosť vyjadriť sa k odvolaniu, takáto možnosť im musí byť súdom prvého stupňa aspoň poskytnutá. Nepostačuje, ak súd prvého stupňa doručí účastníkom konania odvolanie bez toho, aby im súčasne nezaslal aj výzvu na vyjadrenie sa k nemu.

Podľa názoru odvolacieho súdu tieto pravidlá procesného postupu pri doručovaní odvolania, ktoré je potrebné doručiť spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu, nebolo možné opomenúť ani pri doručovaní odvolania a zrealizovania výzvy odporcovi na vyjadrenie k odvolaniu proti meritórnemu rozhodnutiu, ktorým rozsudok krajského súdu nepochybne je.

Zo súdneho spisu mal odvolací súd za preukázané, že krajský súd síce zaslal odporcovi odvolanie navrhovateľa proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/24/2015-21 zo dňa 17.03.2015, avšak opomenul vyzvať ho v zmysle § 209a ods. 1 O.s.p. na vyjadrenie sa k odvolaniu. Keďže krajský súd nevyzval odporcu na vyjadrenie sa k odvolaniu navrhovateľa, odprel mu možnosť spochybniť odvolacie argumenty navrhovateľa a hájiť svoje práva a zákonnosť svojho postupu a napadnutého rozhodnutia.

V súvislosti s námietkou navrhovateľa ohľadom pojednávania krajského súdu v jeho neprítomnosti dňa 17.03.2015 odvolací súd uvádza, že krajskému súdu nemožno vyčítať, že konal v neprítomnosti navrhovateľa, nakoľko na to boli splnené podmienky ustanovené v § 101 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd až z odvolania navrhovateľa proti rozsudku krajského súdu zistil, že na jeho neprítomnosť existovali objektívne dôvody, ktoré v deň pojednávania neboli krajskému súdu známe. Krajský súd nemohol vedieť o existencii objektívnych dôvodov na strane navrhovateľa odôvodňujúcich jeho neprítomnosť na pojednávaní, nakoľko navrhovateľovi bolo predvolanie na pojednávanie riadne doručené a svoju neprítomnosť včas neospravedlnil.

Na druhej strane, je prirodzené, že pri náhlom zhoršení zdravotného stavu, odôvodňujúcim hospitalizáciu navrhovateľa deň pred pojednávaním, nebolo v jeho možnostiach zaslať na krajský súd žiadosť o odročenie pojednávania. Z prepúšťacej správy zo dňa 20.03.2015 mal odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ bol v dňoch 16.03.2015 až 20.03.2015 hospitalizovaný na Klinike vnútorného lekárstva II VŠ ZaSP sv. Alžbety Bratislava a FNŠP Nové Zámky z dôvodu náhlejšej nevoľnosti a pocitu na odpadnutie. Vzhľadom na túto objektívnu skutočnosť, ktorú navrhovateľ nemohol vopred vedieť a ospravedlniť tým svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 17.03.2015, je potrebné navrhovateľovi umožniť jeho osobnú účasť na pojednávaní na krajskom súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch, alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je irelevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými predpismi, porušuje

ústavnoprávne princípy (napr. II ÚS 85/06).

Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon nestanovuje inak, aby nariadil na pojednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu (§115 ods. 2 O.s.p.). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije, alebo nie.

Zúčastniť sa pojednania právnej veci pred súdom je neodňateľným právom každého účastníka konania a to v každom štádiu postupného procesu, pokiaľ zákon nestanovuje inak, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon v ustanovení § 101 ods. 2 druhá veta O.s.p. určuje len jednu výnimku z tohto práva účastníka, za ktorej sa môže vec prejednať i v jeho neprítomnosti, t.j. ak sa riadne predvolaný účastník na pojednávanie nedostavil a nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo 122/2010 zo dňa 21.07.2010).

Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ankerl v. Švajčiarsko, 1996 - V, s. 1567 a vo veci Helle v. Fínsko, 1997 - VIII, s. 2928).

V danom prípade bolo potrebné so zreteľom na všetky okolnosti neúčasti navrhovateľa na pojednávaní prihliadnúť na objektívne prekážky, brániace mu v účasti na predtým nariadenom pojednávaní.

Vzhľadom na existenciu ospravedliteľného dôvodu na strane navrhovateľa, o ktorom krajský súd v deň pojednávania nemal vedomosť, musel Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f), § 221 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250ja ods. 3 vetou prvou O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní krajský súd nariadi pojednávanie a opätovne rozhodne o opravnom prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu odporcu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.